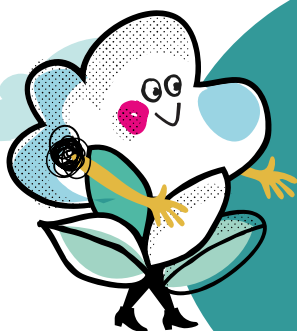

Odmieniamy pracownię!

Podczas spotkania zaangażujesz uczestników i uczestniczki w stworzenie przedmiotów w duchu *zero waste*. Z rzeczy z pozoru do wyrzucenia przygotujecie dodatki, które nie tylko będą elementami dekoracyjnymi, ale też zwiększą wśród dzieci poczucie realnego wpływu na wygląd przestrzeni pracowni. Sprawią, że będzie to także ich miejsce, w którym mogą czuć się swobodnie i inicjować zmiany.

PRZEDZIAŁ WIEKOWY

10–14 lat

CZAS TRWANIA

90 min

CELE

Uczestnik/uczestniczka:

- integruje się z pozostałymi członkami i członkiniami grupy;
- potrafi zaangażować się w tworzenie przyjaznej dla siebie przestrzeni;
- rozwija kreatywność i zdolności manualne;
- wie, co to jest DIY i *zero waste*;
- potrafi przygotować elementy dekoracyjne w duchu DIY i *zero waste*;
- odmienia wizerunek pracowni, tak by stawała się miejscem współtworzonym przez uczestników i uczestniczki działań.

POTRZEBNE MATERIAŁY

- piłka
- karty do flipchartu
- flipchart (ew. tablica)
- markery, flamastry i długopisy
- wydrukowany [załącznik nr 1](#)
- nożyczki
- kartki A4 w dwóch kolorach
- pudełko, skrzynka lub koszyk
- plastikowe butelki po wodzie

- farby akrylowe (różne kolory, w tym biała)
- pędzle
- płyty CD
- sznurek jutowy
- klej na gorąco
- klej magic
- tektura
- lubianki/ kobiałki/ koszyczki po truskawkach
- papier ścierny (drobnoziarnisty)
- szablon/ stemple (opcjonalnie)
- worki foliowe lub folia po ziemi
- zszywacz lub klej do drewna
- szklane butelki (np. po winie)
- farba tablicowa (opcjonalnie)
- rozpuszczalnik
- puszki (po kukurydzy lub owocach)
- tasiemki i koronki
- młotek i gwoździe
- piasek
- wydrukowany [załącznik nr 3](#)
- szklane słoiki
- papier samoprzylepny
- stara ramka
- pinezki
- drewniane spinacze do prania

INSTRUKCJA DLA OSOBY PROWADZĄCEJ

Nie musisz przygotowywać wszystkich materiałów. Zapoznaj się dokładnie ze scenariuszem i zdecyduj, których będziesz potrzebować na swoich zajęciach. Postaraj się, aby to spotkanie było jak najbardziej w duchu zero waste: jak najwięcej materiałów zbierz od uczestników i uczestniczek warsztatów, znajomych i rodziny. Może ktoś będzie miał niepotrzebne plastikowe lub szklane butelki, a kto inny słoiki? Pamiętaj, aby liczbę rzeczy, które planujesz zrobić, dostosować do liczby oraz wieku uczestników i uczestniczek oraz czasu trwania warsztatów.

PRZEBIEG WARSZTATÓW

— POWITANIE I ENERGIZER

10 min

Powitaj uczestników i uczestniczki spotkania oraz przeprowadź krótki energizer w celu rozruszania i integracji grupy. Zaproponuj np. zabawę w skojarzenia. Poproś grupę, żeby utworzyła krąg. Poinstruuuj, że w ramach ćwiczenia uczestnicy i uczestniczki rzucają do siebie piłkę, podając swoje skojarzenia do hasła wypowiedzianego przez osobę, od której ją otrzymały. Rozpocznij zabawę, aby nakierować skojarzenia grupy na temat przewodni warsztatów, np. pierwsza osoba mówi: „ekologia”, druga: „segregacja śmieci”, trzecia: „plastikowa butelka”. Zakończ grę w momencie, który uznasz za odpowiedni (np. gdy uczestnicy i uczestniczki będą mieli problemy z wymyślaniem kolejnych skojarzeń).

— WPROWADZENIE W TEMATYKĘ

10 min

Przedstaw cel warsztatów. Opowiedz uczestnikom i uczestniczkom, dlaczego dziś się spotkaliście. Zapewnij, że chcesz, aby czuli się w pracowni jak u siebie, żeby byli współodpowiedzialni za jej wygląd, żeby znalazły się w niej dodatki, które zostaną przez nich przygotowane. Wspomnij, że będzie to też okazja do nauczania się, jak zrobić coś z niczego – w duchu *zero waste*. Jeśli Twoi uczestnicy i uczestniczki nie znają tego pojęcia, przybliż im definicję, którą znajdziesz w słowniku. Uprzedź ich, że Wasze spotkanie będzie się składać z dwóch części: w pierwszej wspólnie wymyślicie, jakie przedmioty chcecie przygotować, a w drugiej je wykonacie. Czas odmienić Waszą przestrzeń!

CZĘŚĆ GŁÓWNA

60 min

Część pierwszą zacznij od rozłożenia na stoliku wcześniej przygotowanych materiałów. Poproś uczestników i uczestniczki o przyjrzenie się im. Daj dzieciom chwilę na rozpoznanie wszystkich przedmiotów i dotknięcie ich.

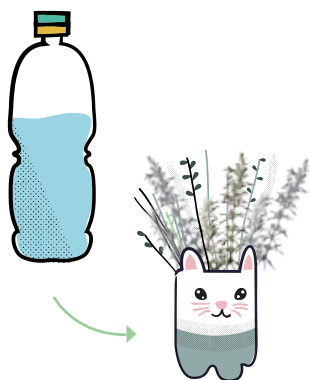
Następnie podziel grupę na mniejsze zespoły: dwu-, trzy- lub czteroosobowe (w zależności od tego, z jak dużą grupą pracujesz). Zrób to za pomocą zabawy w puzzle, do której przyda Ci się wydrukowany [załącznik nr 1](#). Rysunki, które się na nim znajdują, potnij na tyle części, ile osób liczyć będą Twoje grupy (tak aby każdy z uczestników i uczestniczek dostał element układanki). Rozdaj je losowo i poproś, aby każdy odnalazł pozostałe elementy układanki. Zadaniem wszystkich jest ułożenie całego obrazka. Właściciele i właścicielki poszczególnych elementów obrazka stają się zespołem, w którym od teraz będą pracować.

W kolejnym kroku rozdaj nowo utworzonym grupom po karcie z flipcharta i markerze. Przedstaw zadanie pt. „Superbohaterowie”. Poproś grupy, aby narysowały na swoich kartach tabelę z trzema kolumnami (za wzór posłuż się [załącznik nr 2](#)). Zadaniem każdej z grup jest zastanowienie się, co mogłoby zrobić z zaprezentowanych na początku spotkania przedmiotów (np. płyta CD, plastikowa butelka, łubianka po truskawkach, szklana butelka, puszka, słoik, stara ramka) wybrani przez nich superbohaterowie lub superbohaterki (dwie postaci) przy użyciu swoich supermocy (dwie pierwsze kolumny) oraz oni sami przy użyciu swoich zdolności (ostatnia kolumna). Przekaż uczestnikom i uczestniczkom, żeby zapisywali wszystkie pomysły, które przyjdą im do głowy. Nie ma złych pomysłów, są tylko nieszaablonowe! Tutaj chodzi o to, żeby wytworzyć ich jak najwięcej, aby pobudzić kreatywność oraz spojrzeć na wybrane przedmioty z innego punktu widzenia. Na wykonanie tego zadania przeznacz kilkanaście minut.

Następnie poproś grupy o przedstawienie wyników swojej pracy. Pomysły poszczególnych grup zapisz na flipcharcie lub tablicy (jeden pod drugim).

Na zakończenie tej części zagłosujcie na najciekawszy pomysł, który mogą wykonać członkinie i członkowie grupy przy użyciu swoich zdolności. W jaki sposób można przeprowadzić głosowanie? Wykorzystaj do tego emotikony. Poproś uczestników i uczestniczki, aby przy trzech pomysłach, które najbardziej im się podobają, narysowali uśmiechniętą buźkę. Przedyskutuj z grupą możliwość realizacji zwycięskich pomysłów i wybierzcie te, nad którymi będziecie pracować w drugiej części warsztatów.

Teraz czas na realizację wybranych pomysłów. Być może grupa zdecyduje się na realizację kilku propozycji zamieszczonych w niniejszym scenariuszu.

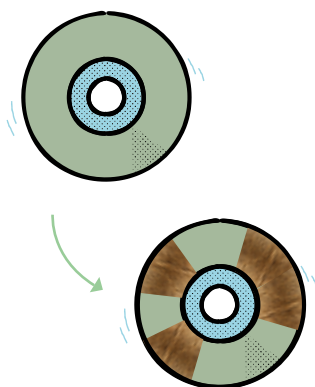

1. Doniczka lub organizer z plastikowej butelki

Z plastikowej butelki po wodzie mineralnej usuń etykiety. Narysuj na niej kontury wybranego zwierzątka (kotka, żabki, zajączka itp.), a następnie je wytnij. Pomaluj butelkę wybraną farbą (np. akrylową, kredową, tablicową) i odstaw do wyschnięcia. Jeśli masz w pobliżu suszarkę do rąk, możesz nią przyspieszyć proces schnięcia farby. Jeśli Twoja praca tego wymaga, nałóż drugą warstwę i ponownie odłóż do wyschnięcia. Za pomocą markera dorysuj oczy, pyszczek, wąsy, uszy (w zależności od wybranego zwierzątka) i gotowe!

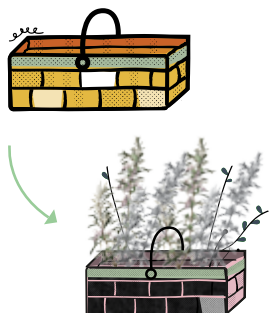
Tak przygotowana butelka może się stać:

- organizerem na długopisy, flamastry, markery, nożyczki, pędzle;
- doniczką (możesz włożyć do środka watę lub ligninę i posiać rzeżuchę – to idealny pomysł na wielkanocną doniczkę w kształcie zajączka! – albo posadzić w niej małą, domową roślinę).

2. Podkładka z płyty CD

Na tekturze (idealne będą opakowania po przesyłkach) odrysuj dwa razy płytę CD. Następnie wytnij w ten sposób przygotowane okręgi i przyklej je (przy pomocy kleju na gorąco lub magica) po obu stronach płyty CD. Na tak przygotowaną płytę możesz zacząć naklejać jutowy sznurek. Zacznij go przyklejać od środka, prowadząc ciasno po okręgu, aby nie było szpar pomiędzy kolejnymi częściami sznurka. W ten sposób możesz przykleić go tylko z jednej strony (wtedy z drugiej będziesz mieć samą tekturę) lub z obu (wtedy Twoja podstawka będzie dwustronna).

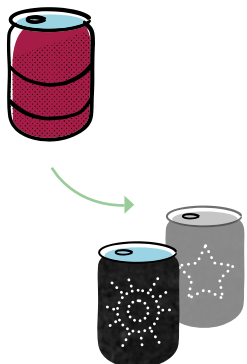
3. Doniczka lub organizer z łubianki po truskawkach

Łubiankę przetrzyj papierem ściernym (najlepiej drobnoziarnistym) i pomaluj na dowolny kolor (np. farbą akrylową, kredową, tablicową). Pozostaw do wyschnięcia, a następnie sprawdź, czy potrzebuje drugiej warstwy farby. Jeśli tak – pomaluj ją jeszcze raz. Tak przygotowaną łubiankę możesz ozdobić przy pomocy szablonów, stempli (np. napisy z liter, odbitki liści) czy tasiemek. Do środka włóż folię (np. worek na śmieci lub folię po ziemi ogrodowej). Przymocuj ją do brzegów za pomocą kleju lub zszywacza do drewna. W doniczce możesz posadzić kwiaty lub zioła albo zrobić z niej organizer na różne przedmioty, np. nożyczki, taśmy czy farby akrylowe.

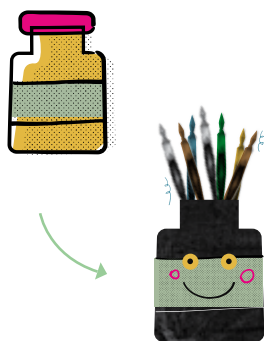
4. Wazon z butelki

Szklaną butelkę oczyść z etykiet, następnie pomaluj ją farbą akrylową lub tablicową (po trzech dniach będzie można narysować na niej coś kredą). Po wyschnięciu sprawdź, czy potrzebna jest druga warstwa. Jeśli tak, pomaluj ją jeszcze raz (w przypadku farby tablicowej zawsze nakładaj drugą warstwę). Szyjkę butelki owiń jutowym sznurkiem, przyklejając go za pomocą kleju na gorąco.

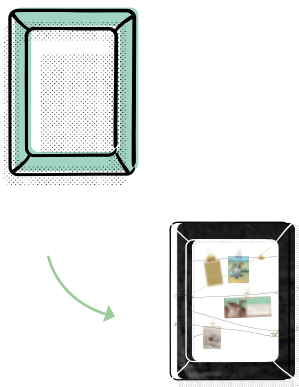
5. Doniczka, organizer lub lampion z puszki

Zacznij od oczyszczenia puszek z etykiet i kleju (np. wacikiem nasączonym w rozpuszczalniku). Pomaluj puszkę na dowolny kolor (albo dwa lub trzy kolory). Dodatkowo możesz ją przyozdobić tasiemką, koronką lub sznurkiem jutowym. W tak przygotowanej puszcze możesz posiać zioła (warto wcześniej w jej dnie zrobić kilka otworów), ale może Ci też ona posłużyć jako przybornik na flamastry czy kredki. Możesz też wykonać z niej lampion: zrób w niej dziurki za pomocą gwoździa i młotka lub wiertarki (wsyp wtedy do puszki piasek, zalej go wodą i mocno ubij – tak by puszka nie ugięła się pod wpływem wbijania gwoździ). Narysuj lub wykorzystaj pobrany z internetu wzór, który chcesz mieć na puszcze (wytnij kartkę pod rozmiar puszki i przyklej ją do niej taśmą). Przy pomocy gwoździa i młotka wybijaj dziurki po narysowanym lub naklejonym wzorze (po wybiciu ściągaj kartkę).

6. Lampion lub przybornik ze słoika

Oczyść słoik ze zbędnych etykiet i kleju. Wcześniej przygotowane wydruki szablonów ([załącznik nr 3](#)) odrysuj na papierze samoprzylepnym i wytnij. Naklej je na słoik i nałóż na wszystko farbę (np. białą). Pozostaw do wyschnięcia i nałóż drugą warstwę, jeśli widzisz taką potrzebę. Po wyschnięciu odklej szablony z papieru samoprzylepnego. Szyjkę słoika ozdób sznurkiem jutowym, możesz też zrobić z niego uchwyt, przyklejony za pomocą kleju na gorąco. Włóż świeczkę i ciesz się swoim lampionem. Tak przygotowane słoiki mogą Ci również posłużyć jako przyborniki na biurko (np. na pędzle). Wówczas niepotrzebny będzie im uchwyt, ale sznurek jutowy jako ozdoba jak najbardziej może zostać.

7. Organizer lub tablica z ramy

Usuń z ramy niepotrzebne elementy, np. szkło – potrzebujesz samej ramy. Rozciągnij sznurek między jej przeciwległymi ramionami. Przymocuj go za pomocą zszywacza do drewna lub wbitych pinezek (wtedy musisz oplotać sznurek wokół nich). Naciągnij go dość mocno i poprowadź kilka razy od jednego do drugiego ramienia, tworząc coś na kształt siatki. Przy pomocy drewnianych spinaczy możesz powiesić na sznurkach zdjęcia z działań lub kartki pocztowe przysłane dla Twojej pracowni.

W przypadku wątpliwości, jak coś wykonać, bardziej szczegółowe tutoriale znajdziesz w sekcji „Dowiedz się więcej”.

PODSUMOWANIE I EWALUACJA

10 min

Podziękuj uczestnikom i uczestniczkom za udział w warsztatach i odmienienie Waszej pracowni. Wyraż nadzieję, że dzięki temu stanie się ona jeszcze bardziej przyjaznym miejscem, w którym mogą się angażować w różne działania, a także je inicjować. Podkreśl, że mogą czuć się dumni z wykonania tak pięknych dodatków do pracowni z rzeczy z pozoru do wyrzucenia.

Na zakończenie poproś grupę o udział w zadaniu ewaluacyjnym pt. „Wyjściówki”. Do jego przeprowadzenia będziesz potrzebować kartek (w dwóch różnych kolorach), długopisów, flamastrów oraz pudełka, skrzynki czy koszyka (pojemnika, do którego będzie można wrzucać kartki). Poproś uczestników i uczestniczki, aby odpowiedzieli pisemnie na dwa pytania: „Co im się podobało na warsztatach?” (jeden kolor kartki) i „Co im się nie podobało?” (drugi kolor), a następnie aby wrzucili odpowiedzi do pudełka przy wyjściu z sali. Po warsztatach zapoznaj się ze wszystkimi wypowiedziami i je przeanalizuj.

DODATKOWE POMYSŁY NA ZADANIA DLA UCZESTNIKÓW I UCZESTNICZEK

Możesz poprosić uczestników i uczestniczki warsztatów o zapytanie swoich rodziców, dziadków, sąsiadów, kolegów, koleżanki, co oni zrobiliby z przedmiotów, które były do dyspozycji podczas zajęć. Jeśli dzielisz warsztaty na dwa spotkania, możesz to zrobić po pierwszej części: być może będziecie mieli wtedy jeszcze więcej pomysłów do wyboru. Jeśli warsztaty realizujesz jako jedno spotkanie, uczestnicy i uczestniczki mogą do Ciebie wysłać uzyskane odpowiedzi. Wówczas być może znajdziesz w nich podpowiedzi tematów kolejnych wspólnych spotkań.

DOWIEDZ SIĘ WIĘCEJ

Poniżej znajdziesz linki do szczegółowych tutoriali, którą pomogą Ci w przygotowaniu się do spotkania:

1. Doniczka z plastikowej butelki –
<https://origamifrog.pl/diy-doniczka-z-plastikowej-butelki/>
2. Pojemniki na biurko z butelek PET –
<https://youtu.be/SHRwg7CtGMo>
3. Organizator na biurko z butelek –
<http://diytozts.blogspot.com/2019/08/tutorial-organizator-na-biurko-z-butelek.html>
4. Podkładki DIY – https://youtu.be/F_zndpRv9yE
5. Zrób to sam – podkładka pod kubek –
<https://youtu.be/E4ii5NPxj0c>
6. Podstawka z płyty CD –
<https://lukaszmodzelewski.pl/podstawka-z-plyty-cd/>
7. Doniczka domowej roboty –
<https://youtu.be/TE500TTbQaw>
8. Doniczka z łubianki –
<https://majsterki.pl/diy/jak-urzadzic/doniczka-z-lubianki>
9. Łubianki na pięć sposobów –
<https://majsterki.pl/diy/jak-urzadzic/diy-koszyczki-i-doniczki-z-lubianki-na-balkon>
10. Wazon z butelki –
<https://youtu.be/NuOmV4rNQcQ>
11. Wazon z butelek –
<https://www.klinikadiy.pl/wazon-y-z-butelek/>
12. Doniczki z puszek –
<https://www.klinikadiy.pl/doniczki-z-puszek/>

13. Zrób organizer na biurko z puszek –
<https://www.zyjpieknie.pl/zrob-organizer-na-biurko-z-puszek/>
14. Jak zrobić lampion z puszki, czyli ekologiczne DIY –
<https://myslipotarganej.pl/jak-zrobic-lampion-z-puszeki-czyli-ekologiczne-diy/>
15. DIY: Balkonowe lampiony ze słoików –
<https://origamifrog.pl/diy-balkonowe-lampiony-ze-sloikow/>
16. Lampiony DIY –
<http://dekostacja.pl/2016/08/18/lampion-diy/>
17. DIY: Biurkowe przyborniki ze słoików –
<https://mavelo.pl/2018/04/diy-biurkowe-przyborniki-ze-sloikow/>
18. Zrób organizer na ścianę ze starej ramy –
<https://www.zyjpieknie.pl/zrob-organizer-na-sciane-ze-starej-ramy/>
19. Domowe biuro DIY: Jak zrobić organizer ścienny –
<https://www.ladyofthehouse.pl/domowe-biuro-diy-jak-zrobic-organizer-scienny-konkurs/>
20. Jak wykorzystać Mentimeter do tworzenia interaktywnych ćwiczeń –
<https://youtu.be/evf3CsYN0mg>
21. Współpraca na wirtualnej tablicy Jamboard –
<https://eduspacja.pl/2020/08/wspolpraca-na-wirtualnej-tablicy-jamboard/>

SŁOWNICZEK

DIY (*do it yourself*, zrób to sam) – określenie idei związanej z samodzielnym, niekomercyjnym wykonywaniem zwykle na własne potrzeby różnych prac bez pomocy profesjonalistów.

Zero waste (zero odpadów, zero marnowania) – styl życia, zgodnie z którym człowiek stara się wytwarzać jak najmniej odpadów, a tym samym nie zanieczyszczać środowiska.

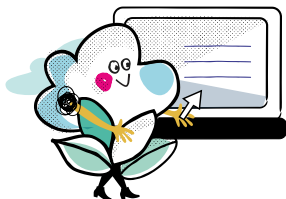
ZAŁĄCZNIKI

załącznik nr 1 (grafiki do puzzli)

załącznik nr 2 (przykładowa tabela do „Superbohaterów”)

załącznik nr 3 (szablony do przerysowania na papier samoprzylepny)

ZRÓBMY TO ONLINE

Przed zajęciami online przekaz uczestnikom i uczestniczkom informację o materiałach potrzebnych do zajęć.

1. Powitaj uczestników i uczestniczki, a następnie przeprowadź energizer na rozgrzewkę. Poproś uczestników i uczestniczki, aby w ciągu 10 sekund znaleźli w swoim najbliższym otoczeniu coś, co będzie stanowiło symbol ich samopoczucia w tym momencie; coś, co bardzo lubią, lub coś, co wiele o nich mówi. Poproś o zaprezentowanie przed kamerką wybranego przedmiotu (jeśli dzieci nie mają kamerek, niech go opiszą) i uzasadnią swój wybór.

2. Następnie przedstaw cel Waszego spotkania. Opowiedz, że chcesz, aby czuli się w pracowni swobodniej, żeby byli współautorami zmian, które w niej zachodzą, żeby znalazły się w niej rzeczy, które zostaną przez nich wykonane. Wspomnij, że będzie to okazja do nauczania się, jak zrobić coś z niczego – w duchu *zero waste*. Przedstaw plan spotkania, poinformuj, że będzie się ono składało z dwóch części. W pierwszej wybieriecie rzeczy, którymi moglibyście przyozdobić Waszą pracownię, a w drugiej przystąpicie do ich przygotowania.

3. Pokaż uczestnikom i uczestniczkom zdjęcia wybranych przedmiotów (zdjęcia możesz pobrać ze strony: <https://pixabay.com/pl/>), takich jak np. płyta CD, plastikowa butelka, łubianka po truskawkach, szklana butelka, puszka, szklany słoik, stara ramka. W dalszej kolejności poproś ich, aby zastanowili się nad tym, w co można zamienić pokazane przedmioty (pozwól im na poszukiwanie inspiracji w internecie), i aby spisali swoje pomysły. Do zebrania odpowiedzi użyj wirtualnej tablicy, np. Jamboard (<https://jamboard.google.com/>), w której będzie można umieszczać odpowiedzi zarówno pisemne, jak i w formie zdjęć.

4. Uporządkuj odpowiedzi. Zwróć uwagę na to, żeby się nie powtarzały, a następnie zrób głosowanie na poszczególne pomysły. W jaki sposób możesz przeprowadzić głosowanie? Poproś uczestników i uczestniczki, aby przy trzech pomysłach, które im się najbardziej podobają, narysowali emotikon uśmiechniętej buźki. Przedyskutujcie możliwość realizacji pomysłów, które otrzymały największą liczbę głosów, i wybierzcie te, które możecie teraz zrealizować.

5. Czas na przygotowanie wybranych przez Was pomysłów. Jeśli będą one podobne do zamieszczonych w niniejszym scenariuszu, możesz skorzystać z instrukcji z części zasadniczej lub tutoriali, które znajdują się w sekcji „Dowiedz się więcej”. Tłumacz uczestnikom i uczestniczkom, co krok po kroku mają robić, i pracuj razem z nimi, żeby móc na bieżąco pokazywać im, jak mają wyglądać poszczególne etapy przygotowań i ich efekty. Po skończonej pracy poproś uczestników i uczestniczki, aby pochwalili się wykonanymi przez siebie przedmiotami przed kamerką. Zróbcie tyle przedmiotów, na ile pozwoli Wam czas, którym dysponujecie.

6. Podziękuj uczestnikom i uczestniczkom za udział w warsztatach i pogratuluj im zaangażowania w przygotowanie przedmiotów. Zwróć uwagę na to, że mogą czuć się dumni, że z rzeczy z pozoru nieużytecznych, do wyrzucenia, zrobili wspaniałe dodatki do pracowni.

7. Na zakończenie poproś ich o udział w zadaniu ewaluacyjnym. Wykorzystaj do tego Mentimeter (www.mentimeter.com), w którym możesz utworzyć chmurę tagów (*word cloud*), i poproś o dokończenie zdania: „Słowa, które najlepiej opisują nasze warsztaty, to...”. Uzyskane wyniki przeanalizuj po spotkaniu.

AUTORKA

Monika Czapka – absolwentka informacji naukowej i bibliotekoznawstwa UMCS oraz studiów podyplomowych na kierunku zarządzanie organizacjami pozarządowymi. Obecnie związana z Ośrodkiem „Brama Grodzka – Teatr NN”, gdzie pracuje jako specjalista ds. edukacji w Domu Słów. Wiceprezes zarządu Fundacji „5Medium”. Koordynatorka projektów animacyjnych i edukacyjnych. Prowadzi warsztaty i webinary m.in. z zakresu nowych technologii czy DIY (zrób to sam). Laureatka nagrody Żurawie – Lubelskie Wyróżnienia Kulturalne w kategorii „Animator kultury”.

Tekst: Monika Czapka
Koordynacja: Małgorzata Szejgiec, Magdalena Łasisz
Korekta: Urszula Dobrzańska
Skład: Żaneta Pulkowska

Scenariusz dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa –
Użycie niekomercyjne – Na tych samych warunkach 4.0.

Scenariusz powstał w ramach projektu „Pracownie Orange 2021/22”
we współpracy z Fundacją Orange.

Lublin 2021